

ВЕЧЕРЊЕ НОВОСТИ

Бр. 62.

Недеља, 30. Децембра 1918
БЕОГРАД.

Издаје сваког дана у 7 сата у јутру.

Цена 20 п. дин. или 50 хелера.

ГОДИНА XXI.

Рукописе и претплату треба слати:
Уредништво ВЕЧЕРЊИХ НОВОСТИ
БЕОГРАД, Космајска ул. бр. 28.

Просветна питања.

Једно од најважнијих питања у нашој новој држави јесте просветно питање и њега ваља одмах поставити на правилан темељ.

О просветним питањима не може се довољно писати у једноме чланку, то ће бити предмет више чланака и о појединим засебним питањима, али се сумарно може рећи ово.

Основне, народне школе морају се тако уредити, да заиста дају писменост у народу. Оне морају бити многобројне, а да то буду прво је потребно решити учитељско питање, да би се добиле наставничке снаге. Неопходно су потребне продужне школе (скопчане са привредним и занатским), јер се из искуства зна, да деца врло често побораве оно што су у основним школама у млађим годинама научила, често забораве читати и писати, па тек у војсци понова уче.

Питање средњих школа такође је врло важно. Прво се има решити, да ли нам је потребан велики број гимназија (као до сад) или стручних средњих школа. За тим, каквог ће типа бити гимназије: класичне, реалне или мешовите.

Напоследку долази питање универзитета. Ми у новој држави нашој имамо само два: београдски и загребачки. Треба би нам бар још два: један у Љубљани, а други у Скопљу. Београдски универзитет безусловно мора добити медицински факултет, што би већ било, да рат није и крснуо, а загребачки га је већ у рату добио. Сем тога потребне су нам и друге велике школе: трговачка, шумарска, ветеринарска пољопривредна и рударска.

Тако исто важно је питање о средњем и вишем образовању женске деце.

Сва ова питања захтевају дискусију, зрело размисљање и брзу одлуку, и њима се јавност мора на време да забави. Сад хвала Богу имамо у нашој новој отаџбини довољан број просвећених и спремних људи, људи од науке и европског образовања, и та се питања морају уз сарадњу свих њих решавати и решити.

Ратне и политичке вести

Борбе у Берлину.

У прошли понедељник дошло је до крвавих бораба у Берлину. Течајем ноћи били су бојеви, чија се жестина није могла надмашити. Од 11 сати у вече до 5 сати изјутра била је на Берлин управљена страховита топовска ватра. У Бер-

лин непрестано стижу трупе, нарочито пољска артилерија. Влада је непрестано господар положаја. Независне социјалисте опколиле су касарну трећег гардијског пука, и напали су на њу топове, те нема изгледа, да ће се војници моћи одупрети Спартакусовцима.

Ови су посели и државну штампарију, а у њиховим се рукама налазе и животне намирнице. Спартакусовци су посели многе штампарије и редакције и забранили излажење листовима. Одбор Спартакусовог савеза на трећи дан Божића ступио је у преговоре с владом, али није дошло до позитивног резултата. И у провинцији се спрема преврат. Нарочито се Брауншвајг изјаснио за болшевице.

Болшевизам у Мађарској.

У Пешти се тајно баве два изасланика руских болшевика д-р Раковски и Борђе Нађ, Мађар, али одана присталица Лењинова. Они су разели акцију међу пештачским радничтвом у корист својих идеја. Извесни догађаји и држање Карољијеве владе доста им иду на руку у томе њиховом смеру.

Вилсонов пут у Рим.

Док талијански листови славе долазак Вилсонов у Рим као успех Сонинове политике, докле швајцарски листови јављају, да Сонино није могао поколебати Вилсона, и то размимолажење у гледишту главни је разлог, што је версаљска конференција одложена.

Мађарски министар војни.

У Будимпешти се проносе најчудноватије вести: Говоре о противреволуционарном удару, као и то, да се мађарски акт. официри, а у првоме реду војни министар, спремају на противреволуцију. Тиме хоће да се поквари иначе слаб споразум, постигнут у владиној страни. Војницима и официрима достављају се лажне наредбе. Међутим министар војни изјављује, да све ради договорно са осталим факторима. Његов рад не ограничава се само на сузбијање комунистичких махинација, него је приправан најенергијније угушити сваки противреволуционарни покрет. Да не стоји у служби реакције, најбоље сведочи то што је дао ухапсити једну особу на коју се сумња, да стоји у служби антиреволуционара.

Пољски посланик у Београду.

Влада Пољске Републике, желећи посведочити интересовање које придаје дипломатским односима између Пољске Републике и Краљевства С. Х. С.,

акредитовала је за отправника послова на нашем двору г. Чеслава Пружинског.

Бугарска зверства.

Настављамо са објављивањем имена наших јадних свештеника, које су Бугари зверски поубијали. Сава Поповић из Влаسه и Стаменко Стојковић из Стубала побијени су крај Мораве и бачени су у њу. На путу од Зајечара до Извора и од Зајечара до Вржогрнаца побивени су 1. Децембра 1915: Борђе Петровић и Сима Јовановић из Зајечара, Радисав Пешић из Грљана, Миленко Гојић и Драгомир Комарчић из В. Извора, Павли Јовановић и Борђе Јеромонах Суходолски, Петар Савић из Слатине, Владимир Рашић из Вржогрнаца. За тим Лазар Поповић из Рготине убијен 2. децембра на путу за Зајечар, Живојин Тасић из Краљевог Села 28. Окт. код Лесковца, Коста Првуловић из Орљана, на путу од куће до Ниша, Риста Панић из Раче и Младен Здравковић из Бујановца побивени су 10. Дец. између Давидовца и Бујановца. Милан Пожовић прота Трајко Дејановић и Тома Станковић свештеници побивени су 24. Окт. више села Лукарца, а по том гасом запаљени. Владимир Поповић игуман из Ослара, Арсеније Николић јеромонах из Св. Прохора врањског и Јован Пожовић свештеник и Аврам Јовановић прота бачени су у Мораву. Петар Маринковић из В. Извора (алекс.), Јован и Васа Антић из Трњана, на путу за Ниш побивени, Аксентије Мишић из Прокупља стрељан у свом месту фебруара 1916., Аксентије и Стојан Јовановић и Коста Поповић из Врање побивени су 12. Децембра. Код врањских винограда побивени су 2. јануара 1916: Јосиф К. Поповић, Борђе Поповић, Јанићије Поповић и Бока Поповић, сви из Гњилана, Петар Поповић из Доморовца и Таса Станковић из Куманова.

У идућем броју наставиће се имена ових невиних жртава.

ЛОКАЛНЕ ВЕСТИ.

Допутовали.

Г. Васа Георгијевић адвокат, допутовао је са госпођом из Руме.

Курс.

С обзиром на пијачни курс круна у овом тренутку, Господин Министар Финансија је наредио, да се на државним благајнама рачуна 250 круна за 100 динара. По овом курсу примаће се круне на државним благајнама приликом наплаћивања државних дажбина, а по истом курсу исплаћиваће се плате српским државним чиновницима у оним крајевима Краљевства Срба, Хрвата и Слове-

наца, где је наређено да се плате издају у крунама.

Поклони Дому Стараца.

Г-ђа Даница П. Раповановић о четрдесето-дневном помену своје добром другу Пери Радовановићу, трговцу београдском, подарила је Дому Стараца (100) стотину круна.

Г. Јован Рађеновић, обућар, Космајска 35, дао је (50) педесет круна Дому Стараца ради побољшања хране о божићним правницима.

Прилог.

Г-ђа Зора Д. Блашковић, са синовима, предала је старешини Региона (50) педесет круна да се подари сиротињи поменутог региона уместо трогодишњег помена своје супругу односно оцу артилеријском мајору Д. Блашковићу.

Данашња представа.

Вечерас се у дворани „Касине“ дају две ефектне француске ствари: „На телефону“, комад у два чина, и „Лолога“, комедија у једноме чину. Улазнице се добијају у књижарама, а на позорној каси у „Касини“ од 3 часа по подне.

Збор колонијално-тргов. удружења.

Позивају се господи чланови београдског Колонијалног Трг. Удружења (сенафа бакалског) да изволе доћи на збор, који ће се одржати у недељу 30. т. м. у 3 часа по подне у локалу Трг. Комере у кући в. Димитрија Живадиновића.

Прилози београдској сиротињи

Госпођица Милица и Ружа Радојковићева приложиле су Сиротињском Одељењу Општине града Београда за београдску сиротињу (100) једну стотину круна уместо трогодишњег помена своје оцу пок. Младену Радојковићу, начелнику поштанско-телеграфског одељења.

На веридби г. Аврама Ј. Бенциона са г-ђицом Естер Јулијаном Ј. Калдерон 25. децембра о. г. прикупљено је прилога за београдску сиротињу круна (106) стотину шест, и предато Сиротињском Одељењу Општине града Београда.

Дилетантска представа.

Дилетантска представа, која је давата у „Касини“ испала је врло добро, пошто су је давале опробане снаге. Нарочито се истакао г. Света Јовановић, свршени матурант у улози тумача у комаду „Човек говори француски“. Г. Јовановић је до сад био интерниран. — Желимо му успеха, пошто се мисли посветити глумачкој уметности.

Концерт у Панчеву.

Идуће недеље даваће концерт у Панчеву г. Бакон Лукић са ђацима реалне гимназије.

Скуп обућара.

Београдски обућари одржаће данас у недељу у 2 часа по подне свој скуп у кафани „Два Побратима“ Македонска улица, ради својих стручних послова.

Трамвај.

Како сазнајемо од Управе Трамвајског Друштва, од Нове Године биће трамвај пуштен у саобраћај.

Конкурс.

Управа Трамваја и Осветљења потребује већи број женског особља за кондуктере на трамвајима. Ко жели овакво место нека се обрати овој управи.

Списак

Умрлих српских избеглица на острву Корзици—Француска.

23. Благоје Милошевић из Губерева код Лесковца војник умро је 22. фебр. 1916 г. од зајал. плућа у болници шкотских жена у Ајачиу.

24. Матија Поповић званич. месец

КОЛОСЕУМ

ПРЕДСТАВЕ сваког дана од 4 часа по подне.

Понедеоником и Четвртком нов програм.

КОЛОСЕУМ

контроле из Ужица умро је 22. фебр. 1918 г. од туберкулозе у болници шкотских жена у Ајачиу.

25. Јован Марковић фијакериста из Парафина, умро је 5. окт. 1918 год. у болници шкотских жена од изнемоглости у Ајачиу.

26. Љубомир Божић ковач — инвалид из Лознице умро је 18. јуна 1918 г. од изнемоглости у болници шкотских жена у Ајачиу.

27. Јован Бојић војник из Полграца тагнавског умро је 13. септ. 1918 г. у болници шкотских жена од болести Грипа у Ајачиу.

28. Лазар Вучковић учит. из Свилајнца умро је 13. септ. 1918 г. од болести Грипа.

29. Никола Видојковић зем. из Малче н.шки умро је 3. маја 1918 г. у болници шкотских жена од изнемоглости код њега је нађано 983.50 франака и предато старатељ. Битол. суду у Ајачиу.

(Наставиће се)

Књижевне белешке.

Госп. Јаша Томић написао је ове књиге, које су недавно изишле из штампе **Наша нога држава у колдовци, Шта је била жена и шта ће бити, и Дена књижевност и уметност**

Изишла је 1 свеска часописа **Жена**, за забаву и поуку. Урођује Милица Јане Томића у Н. Саду. Годишња је цена 24 круне, појединој свесци две и по круне.

Прилози за ратничку сиротињу.

За ратничку сиротињу у Београду приложили су ниже именована лица (738) седам стотина тридесет осам круна и то:

По 100 круна: г. Живан Пајић Сарајевска 56, г-ђа Марија Радојичић Бирчанинова 30, по 50 круна: г. Лазар Илић Брчанинова 17, г. Милосав Марковић Бирчанинова 72, г. Коста Шамановић Милоша Поцерца 19, г. Алекса Стефановић, Бирчаниова 9; по 40 круна: г-ђа Даница Стојановић Делиградска 36, г-ђа Јелена Рашевић Милош Велики 90; по 30 круна: г. Ђорђе Мишковић Сарајевска 48, г-ђа Јованка Јовановић Милоша Поцерца 23, г. Јавко Најдановић Сарајевска 66; по 20 круна: г-ђа Софија Николић Делиградска 36, г. Никола Ђурић Милоша Великог 90, г-ђа Љубица Стаматовић Делиградска 40, г. Херман Флајшер Милоша Великог 85; по 15 круна: г-ђа Даница Николић, Милоша Великог 30, по 12 круна: Михајло Срећковић Дурмиторска 16, по 10 круна: г-ђа Стана Поповић Милоша Великог 10, г. Милоје Марјановић Сарајевска 53, г-ђа Јулка Обрадовић Сарајевска 16, г. Драгољуб Милетић Сарајевска 14, по 5 круна: г. Михаило Петровић Дурмиторска 10, г-ђа Зорка Антоновић Бирчанинова 25, Зарије Маринковић Сарајевска 10, по 4 круне: г-ђа Роза Павличек Сарајевска 45, по 2 круне: г-ђа Стевка Петровић Сарајевска 53.

СПИСАК

Добровољних прилога у готовом новцу, скупуљих од београдског г станоникштва за српске рањене и болесне војнике, и предат благајнику II Завојишта Дунавске Дивизије које се налази на раду у Београдској Општој Војној Болници.

Списак г-це **Маре Мосцићеве**.

Мила Милис, Николића 50 кр. Лепосава М. Булатовић 10 кр. Мара К. Лаолац 20 кр. Вељковић и Станић трг 40 кр. Јован Костић 5 кр. Аврам Калдерон трг. 10 кр. Олга Ђонић 20 кр. Кафана „Босна“ 50 кр. М. Томашевић 10 кр. Млодраг Недељковић 50 кр. Наталија Карић 5 кр. Нети Карије 5 кр. Милева Станимировић 5 кр. Сарина Ешкенази 10 кр. Петар Благојевић 20 кр. Миленко Петровић 20 кр. Сара Зумбуловић 10 кр. М. Ј. Алкалај 10 кр. Атељз Кениг 60 кр. Хајин Адања 4 кр. Н. Н. 2 кр. Н. Н. 4 кр. Букас Албахари 4 кр. Шемајо С. Адања 4 кр. К. Пашковић 10 кр. Стојан Симаћ и брат 20 кр. Мирно и Ком. 10 кр. Сара Алања 10 кр. Ребека Коен 2 кр. Аврам Франко 2 кр. Мика Мејуре: 5 кр. Сам. А. Адања 10 кр.

Матија А. Ишиловић 50 кр. Јован Станимировић 5 кр. Злата Аврамовић 4 кр. Илија Андрејевић опанчар 40 кр. Ј. Чачуга 4 кр. Милица Јор-20 кр. Спирос Трајковић 50 кр. Миливој Добриновић 10 кр. Саво Гешовић 50 кр. Станимир Ценић 4 кр. Даринка Јовановић 10 кр. Кумрица Јанковић 5 кр. Николић 10 кр. Вулевић 5 кр. Прендића апотека 10 кр. Нетика Магдил 6 кр. Филип Стојановић 10 кр. Сретен Стојковић 10 кр. Исак Коен 4 кр. Ставра 10 кр. Јован Станковић 5 кр. Босилка Тодоровић 10 кр. Исак Ашер 12 кр. Светозар Савић 10 кр. В. Ивковић 10 кр. Јанаћко Сиљановић 3 кр. Симка Јовановић 10 кр. Милан Петровић обућар 10 кр. Смиља Крагуљевић 10 кр. Гавра Балабановић 20 кр. Ребека Амадај 4 кр. Олга Јовановић 10 кр. Флора Коппено 2 кр. Коста Гринковић 4 кр. Карло Јагода 2 кр. Дим. Станчуловић 10 кр. Мила Шумић 4 кр. Јулка Јовановић 5 кр. за Милосава Мишћа 5 кр. Млодраг Савић 1 кр. Ђорђе Матовић 10 кр. Милан Ристовић 10 кр. Петар Павловић 3 кр. Јелена Константиновић 10 кр. Риста Михајловић 4 кр. Катарина Ђорђевић 6 кр. Чедомир Глишић заробљеник 2 кр. Драгомир Јањевић 2 кр. Даница Јовановић каф. 20 кр. Никола Ан. н. 4 кр. Сима Младеновић 10 кр. Свега 1022 кр.

Оглас

Београдској Општини за исхрану стоке потребне су ниже изложене количине сточне хране и то:

160 000 килограма сена прве класе, 85.000 килограма пшеничне сламе прве класе, 25 000 килограма јечмене сламе прве класе, 25 000 килограма овсане сламе прве класе.

На дан 28. децембра тек. године у 10 сати пре подне држаће се у економном одељењу београдске општине кратка усмена лицитација за испоруку горњих количина хране.

Кауција се полаже на дан лицитације 10 од сто од износа излицитиране суме у српској монети или у страног монети у суми која према државном курсу одговара суми која би се имала положити у српској монети.

Ближи услови могу се прегледати сваког радног дана у канцеларијско време у економном одељењу београдске општине.

Од Суда Београдске Општине 16. децембра 1918 год. АБр. 30099 Београд. 4-5

Последње вести.

(Званично саопштење.)

„Пешти Напдо“ јавља из Берлина: Да ће се ових дана решити питање о уласку савезничких трупа у Немачку. У току саветовања појавила се жеља, да Берлин поседну америкаанске трупе.

Немачка комисија за примирје јавља: Снабдевање Немачке предузела је једна комисија Савезника, чије је седнице у Лондону. Према изјави Ерцбергерој питање снабдевања спада у делокруг комисије за примирје, те ће се тога лондонска комисија са њоме општити.

Истом листу јављају из Париза, да је г. Поенкаре изјавио једном америкаанском новинару, како се нада да ће по свршетку конференције мира моћи да оде у Америку. То ће вероватно бити у Јуну и Јулу, али детаљи овог пута још нису утврђени.

„Аграмер Тагблат“ протестује противу италијанског тврђења да је Италија била она која је победила Аустро-Угарску. То није истина. Ме-

нархију је сломила пасивна резистенција ческих и југословенских пукова. Наводи догађаје и бројеве тих пукова, који су у своје време неколико пута изјавили да неће да се боре противу Француза и Енглеза.

ОГЛАСИ

Изгубљен је један кожни КУ-ФЕР жут, са иницијалима Ј. С. Кога пронађе добиће награду. Јавити се грчком посланству 33, Кнез Милошева. 2 2

Хотел КОВАЧ
Честита својим поштованим гостима сретну нову 1919 годину.
С поштовањем **Стеван Малдина** хотелијер. Митровица. 2-2

Карбид МОЖЕ СЕ — ДОБИТИ КОД **Јаше Х. Јеушча „Шапчанина“** Београд — Кнез Михјала ул. 47.
и **Бенциона И. Бенциона** Васина ул., до Кл. Лутрије. 8-10

Два чувена романа у „ЗАБАВНИКУ“

највећем нашем илустрованом теднику излазе почев од нове године и то: „ЦРНИ ТУЛИПОН“ од Думеса (аутор романа „Гроф од Монте Креста“) у изворном хрв. преводу, те на своопшти захтев „ГРИЧКА ВЕШТИЦА“ од Загорке ново илустрована од Вереша. Остали врло богати садржј као: Новеле, Хумореске, Занимљиви домаћи и светски догађаји; са сликама, Практичне упуте из здравства и кућанства, Информације, Шаливи прилог са карикатурама Љубовна пошта итд.

Претплата К. 10.— четвртгодишње.

Поједини примерак К. 1.—

Сви дописи и претплате на управу „Забавника“ Загреб.

1-3

Са тешким болом у души и слоњеним срцем јављамо својим рођацима, пријатељима и познаницима да ћемо својој никада не прежаљеној

† Магдалени (Мици) Т. Николића

давати четрдесетодневни ПОМЕН у понедеоник 31. децембра 1918. год. у 10 часова пре подне у смедеревској старој цркви.

Моле се рођаци, пријатељи и познаници да овом по нас тужном помену присуствују.

До гроба ожалошћени: супруг: Тодор Р. Николић пен. економ; деца: Миливоје, Видосава, Љубивоје и Надица; мајка: Ђурђија; браћа: Милград, Благо, Љубомир и Тихомир Живановић; тетке: Драга и Дара; ујаци: Милутин и Властимир и остала многобројна фамилија.

1-1

Мој једини син односно брат

† Стеван Рад. Мартић

матурант — телеграфиста безжичне телеграфије

у путу гоњења непријатеља из своје отаџбине, испусти своју младачку душу у 24. год. живота, 8. октобра 1918. год. у Дрању, где је и сахрањен уз учешће другова и грађанства, а недочека да види своје миле и драге у своме рођном месту Ваљево, које жељно очекивао видети, после напорних патњи путујући по туђини, са својом браћом, друговима и родитељем.

Јављајући овај тешки губитак нашег јединца сина и брата, остајемо вечито ожалошћени:

отац: Радоел Ј. Мартић, интендант капетан I класе; сестра: Босилка, студент философије.

19. Децембра 1918. год. Пожега (Славонија.)

У тузи за изгубљеним братом

† СТЕВАНОМ РАД. МАРТИЋЕМ

матурантом и телеграфистом безжичне телеграфије

који као жртва свој живот даде за отаџбину, а недочека да види своје миле и драге у своме Ваљево. моја ћерка односно сестра

† Радојка Рад. Мартићева

у цвету своје младости у 30. год. живота, испусти своју душу 28. новембра 1918. год. у Ваљево, где је и сахрањена уз учешће грађанства обојег пола, и томе јој последњу почаст учинише.

Ове ненакнадиме губитке вечито оплакује

отац: Радоел Ј. Мартић, интендант капетан I класе; сестра: Босилка Рад. Мартићева, студент философије.